

98ste vergadering

Donderdag 30 juni 2005

Aanvang 10.15 uur

Voorzitter: Weisglas

Tegenwoordig zijn 139 leden, te weten:

Van Aartsen, Aasted Madsen-van Stiphout, Adelmund, Algra, Aptroot, Arib, Van As, Atsma, Azough, Van Baalen, Bakker, Baemans, Van Beek, Blok, Van Bochove, Boelhouwer, Van Bommel, Bos, Brinkel, Bruls, Buijs, Bussemaker, Van de Camp, Cornielje, Çörüz, Crone, Van Dam, Depla, Van Dijk, Dijksma, Dijsselbloem, Dittrich, Douma, Dubbelboer, Duivesteijn, Duyvendak, Eerdmans, Van Egerschot, Eijsink, Eski, Ferrier, Van Fessem, Fierens, Geluk, Van Gent, Gerkens, De Haan, Van Haersma Buma, Halsema, Van der Ham, Hamer, Haverkamp, Heemskerk, Van Heemst, Herben, Hermans, Hessels, Van Heteren, Van Hijum, Hirsi Ali, Hofstra, Ten Hoopen, Huizinga-Heringa, Jager, Joldersma, Jonker, Jungbluth, Kant, Karimi, Koenders, Koomen, Koopmans, Kortenhorst, Koşer Kaya, Kraneveldt, De Krom, Kruijssen, Van der Laan, Lambrechts, Lazrak, Leerdam, Van Lith, Luchtenveld, Mastwijk, Mosterd, Nawijn, De Nerée tot Babberich, Nijs, Noorman-den Uyl, Van Oerle-van der Horst, Omtzigt, Oplaat, Örgü, Ormel, De Pater-van der Meer, Rambocus, Roefs, Rouvoet, Samsom, Van der Sande, Schippers, Schreijer-Pierik, Smeets, Smilde, Smits, Snijder-Hazelhoff, Spies, Van der Staaï, Sterk, Straub, Stuurman, Szabó, Tichelaar, Timmer, Timmermans, Tjon-A-Ten, Tonkens, Varela, Veenendaal, Van Velzen, Vendrik, Verbeet, Verburg, Verdaas, Vergeer, Vietsch, Visser, Van der Vlies, Bibi de Vries, Jan de Vries, Klaas de Vries, Van Vroonhoven-Kok, Waalkens, Weekers, Weisglas, Wilders, Van Winsen, De Wit en Wolfsen,

en de heer Bot, minister van Buitenlandse Zaken, de heer Donner, minister van Justitie, mevrouw Van der Hoeven, minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de heer Zalm, vice-minister-president, minister van Financiën, de heer Kamp, minister van Defensie, mevrouw Dekker, minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, de heer De Geus, minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, mevrouw Verdonk, minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie, mevrouw Van Ardenne-van der Hoeven, minister voor Ontwikkelings-samenwerking, mevrouw Van der Laan, staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de heer Van Geel, staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, mevrouw Schultz van Haegen-Maas Geesteranus, staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat, de heer Van Hoof, staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, en mevrouw Ross-van Dorp, staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

□

De **voorzitter**: Er zijn geen berichten van verhindering ontvangen. Een aantal berichten dat al eerder in de week is voorgelezen, is ook voor vandaag geldig. De heer Vendrik heeft zich verontschuldigd omdat hij iets later komt. Hij is onderweg.

Ik begin met een aantal stukken waarvan ik wil voorstellen, ze als hamerstukken af te doen.

Minister **Zalm**: Voorzitter. Het is wat ongebruikelijk, maar wilt u de stemming over het wetsvoorstel Wijziging van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969

(vervallen van de concern-financieringsregeling) (29998) naar vanavond verzetten? Het kan zijn dat ik nog met een nota van wijziging kom naar aanleiding van het debat van vandaag.

De **voorzitter**: Het is ongebruikelijk, maar wel efficiënt.

Ik stel voor, vanavond te stemmen over het wetsvoorstel Wijziging van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 (vervallen van de concernfinancieringsregeling) (29998).

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van de Werkloosheidswet ter uitvoering van richtlijn nr. 2002/74/EG (30133);**
- **het wetsvoorstel Regels over de verplichting om bij de overheidsorganen, bij de uit de openbare kas bekostigde onderwijsinstellingen, alsmede bij de examens waarvoor wettelijke voorschriften zijn vastgesteld, de schrijfwijze van de Nederlandse taal te volgen, waartoe de Nederlandse Taalunie beslist (Spellingwet) (30035);**
- **het wetsvoorstel Wijziging van de Pensioen- en spaarfondsenwet en enige andere wetten in verband met de implementatie van richtlijn nr. 2003/41/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 3 juni 2003 betreffende de werkzaamheden van en het toezicht op instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening (PbEG L 235/10) (30104);**

Voorzitter

- **het wetsvoorstel Wijziging van de Warenwet met het oog op de implementatie van richtlijn nr. 2001/95/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Gemeenschappen van 3 december 2001 inzake algemene productveiligheid (PbEG L 11) (29982);**

- **het wetsvoorstel Wijziging van de Wet milieubeheer (verdere aanpassing aan de Europese richtlijnen inzake milieueffectrapportage) (30046);**

- **het wetsvoorstel Wijziging van de Wet bodembescherming (overgang taken Service Centrum Grond) (30024);**

- **het wetsvoorstel Overgangsrecht inzake de beëindiging van het recht op toeslag op grond van de Toeslagenwet binnen de Europese Unie, de Europese Economische Ruimte en Zwitserland (30063).**

Deze wetsvoorstellen worden zonder beraadslaging en, na goedkeuring van de onderdelen, zonder stemming aangenomen.

Aan de orde is de voortzetting van het **debat** over de **Voorjaarsnota 2005 met bijbehorende supplementaire begrotingen (30105)**.

(Zie vergadering van 28 juni 2005.)

De **voorzitter**: Door mij zijn schriftelijke antwoorden ontvangen van de minister van Financiën op vragen, gesteld in eerste termijn.

Deze antwoorden zullen worden opgenomen in een bijvoegsel bij de Handelingen van deze vergadering.

(Het bijvoegsel is opgenomen aan het eind van deze editie.)¹

De beraadslaging wordt hervat.

□

Minister **Zalm**: Voorzitter. Bijna iedereen heeft gesproken over de economische ontwikkelingen. Helaas moet worden geconstateerd dat het Centraal Planbureau de zaken weer ietsje naar beneden heeft bijgesteld. Gelukkig houdt het CPB de moed er wel in, want in de publicatie van juni werd in een apart kopje gemeld dat er licht aan het einde van de tunnel is. De prognose is neerwaarts bijgesteld, vooral op grond van de

internationale conjunctuur en de hoge olieprijs. Overigens is dat niet een exclusief Nederlandse aangelegenheid; het verschijnsel dat de kortetermijnramingen neerwaarts worden bijgesteld doet zich ook in andere landen voor.

Het consumentenvertrouwen staat niet op een historisch dieptepunt, in tegenstelling tot wat de heer Crone zei. Sinds medio 2003 is er een trendmatige stijging van het consumentenvertrouwen, hoewel de laatste twee maanden een daling laten zien. Ook heeft de heer Crone een vergelijking gemaakt met de periode-Lubbers, 1982-1984, toen er volgens hem wel vertrouwen was. Het consumentenvertrouwen in die periode stond op min 34, terwijl het tijdens de kabinetsperiode-Balkenende I min 26 bedroeg. Het consumentenvertrouwen was toen dus nog een stuk somberder dan thans. Dat komt waarschijnlijk mede door de toen zeer omvangrijke begrotingstekorten van 5 à 6%. Dat heeft destijds, denk ik, niet bijgedragen aan het vertrouwen.

Ook het niveau van de particuliere consumptie en het niveau van de besparingen wijzen niet op een geweldige spaarwoede. De individuele spaarquote belooft, los van de contractuele verplichtingen, zo'n 2%. Historisch gezien is dat aan de lage kant. Dit is natuurlijk wel een jaar waarin de koopkracht van de mensen gemiddeld in de min staat. Het CPB heeft het in de publicatie waarover ik al eerder sprak over een mediane koopkracht van min 1,5%. De consumptie doet min 3,75%. Dat is volgens mij de hoofdverklaring en daar hoeft je niet al te veel vertrouwenselementen bij te voegen om te duiden hoe dat zit. Ook als je naar omringende landen kijkt, dan geeft een uitbundiger begrotingsbeleid geen garanties voor een gunstige economische ontwikkeling. De Italianen hebben de enorme daling van de rentelasten inmiddels door middel van uitgaven weer de deur uitgewerkt. Het is niet zo dat de Italiaanse economie nu floreert dankzij het ruime bestedingsbeleid dat daar is gevoerd. Integendeel: de Italiaanse economie is ook in grote problemen gekomen. Dat geldt eigenlijk ook voor de Duitse economie, waar lastenverlagingen naar voren zijn getrokken zonder dat dit een merkbaar effect had op de economie.

De heer **Crone** (PvdA): Hartelijk dank dat u uitgebreid op dit punt ingaat, want dit is voor mij het kernpunt. Ik heb juist gezegd dat het helemaal niet zo is dat je de economie uit de prut trekt als je lastenverlichting geeft of tekorten opvoert. Dat zou plat keynesiaans denken zijn. Ik heb juist benadrukt dat iedere lastenverlichting paarden voor de zwijnen is als de burgers er geen vertrouwen in hebben, zelfs die van ons. Wat betreft het consumentenvertrouwen in de tijd van Lubbers kunt u gelijk hebben, maar het vertrouwen van de burgers was kennelijk wel zo groot dat zij gingen ontsparen.

De **voorzitter**: Gezien het schema moet ik alle woordvoerders vragen om korte vragen te stellen, want anders zitten wij hier zondagmiddag nog.

Minister **Zalm**: Ik accepteer gaarne de lofzang op het CDA/VVD-kabinet Lubbers. Blijkbaar waren dat de echt goede tijden, maar ik geloof niet dat de toenmalige oppositie dat destijds zo zag. Ik verwijs naar de feiten. Het consumentenvertrouwen is wat burgers vooral drijft in hun economisch gedrag. Dat was toen nog aanzienlijk negatiever dan het thans is.

Vervolgens kom ik op de opmerking van de heer Crone over de openstapeling van hervormingen. Zijn betoog is dat er zoveel wordt hervormd dat de mensen daar zeer onzeker van worden. Het gaat bijvoorbeeld om de WW, de WAO, VUT/prepensioen en het zorgstelsel. In eerste instantie merk ik op dat dit allemaal zaken zijn die in 2006 ingaan. Dit is ook een reactie op de heer Bakker en zijn boter-bij-de-visbetoog. Het is niet ondenkbaar dat mensen vooruitkijken, maar de consumptieontwikkeling in verhouding tot de koopkrachtontwikkeling laat geen vreemde afwijking zien. Het is niet zo dat plotseling de spaarwoede heeft toegeslagen. Het is meer de algemene loonmatiging annex het krappe budgettaire beleid vanwege de aanpassingen die de binnenlandse bestedingen wat afknijpt. Dat is niet anders. Het is nodig om de zaak voor de middellange termijn weer op orde te brengen.

Hoewel de heer Crone veel spreekt over het teveel aan hervormingen, fasering van hervormingen en de stapeling van hervormingen, is het